

Γρηῦς δ' εἰς ὑπερῶ' ἀνεβήσετο καγχαλώωσα,
 δεσποίνῃ ἐρέουσα φίλον πόσιν ἔνδον ἐόντα·
 γούνατα δ' ἐρρώσαντο, πόδες δ' ὑπερικταίνοντο.
 στῆ δ' ἄρ' ὑπὲρ κεφαλῆς καί μιν πρὸς μῦθον ἔειπεν·

“ἔγρεο, Πηνελόπεια, φίλον τέκος, ὄφρα ἴδῃαι
 ὀφθαλμοῖσι τεοῖσι τά τ' ἔλδαι ἤματα πάντα.
 ἦλθ' Ὀδυσσεὺς καὶ οἶκον ἰκάνεται, ὀφέ περ ἐλθῶν.
 μνηστῆρας δ' ἔκτεινεν ἀγῆνορας, οἳ θ' ἐὼν οἶκον
 κήδεσκον καὶ κτήματ' ἔδον βιόωντό τε παῖδα.”

Τὴν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Πηνελόπεια·
 “μαῖα φίλη, μάργην σε θεοὶ θέσαν, οἳ τε δύνανται
 ἄφρονα ποιῆσαι καὶ ἐπίφρονά περ μάλ' ἐόντα,
 καὶ τε χαλιφρονέοντα σαοφροσύνης ἐπέβησαν·
 οἳ σέ περ ἔβλαψαν· πρὶν δὲ φρένας αἰσίμη ἦσθα.
 τίπτε με λωβεύεις πολυπενθέα θυμὸν ἔχουσαν
 ταῦτα παρῆξ ἐρέουσα καὶ ἐξ ὕπνου μ' ἀνεγείρεις
 ἠδέος, ὅς μ' ἐπέδησε φίλα βλέφαρ' ἀμφικαλύψας;
 οὐ γάρ πω τοιόνδε κατέδραθον, ἐξ οὗ Ὀδυσσεὺς
 οἴχετ' ἐποφόμενος Κακοῖλιον οὐκ ὀνομαστήν.
 ἀλλ' ἄγε νῦν κατάβηθι καὶ ἄψ ἔρχευ μέγαρόνδε.
 εἰ γάρ τίς μ' ἄλλη γε γυναικῶν, αἶ μοι ἔασι,
 ταῦτ' ἐλθοῦσ' ἠγγεῖλε καὶ ἐξ ὕπνου ἀνεγείρει,
 τῶ κε τάχα στυγερώς μιν ἐγὼν ἀπέπεμψα νέεσθαι
 αὐτίς ἔσω μέγαρον· σὲ δὲ τοῦτό γε γῆρας ὀνήσει.”

Τὴν δ' αὖτε προσέειπε φίλη τροφὸς Εὐρύκλεια·

“οὐ τί σε λωβεύω, τέκνον φίλον, ἀλλ' ἔτυμόν τοι
 ἦλθ' Ὀδυσσεὺς καὶ οἶκον ἰκάνεται, ὡς ἀγορεύω,
 ὁ ξείνος, τὸν πάντες ἀτίμων ἐν μεγάροισι.
 Τηλέμαχος δ' ἄρα μιν πάλαι ἦδεεν ἔνδον ἐόντα,

Ἡ Εὐρύκλεια
 αναγγέλλει
 στην Πηνελόπη
 τον ερχομό
 του Οδυσσέα
 (στ. 1-84)

Κι η γραία στο υπερῶ ανέβηκε περιχαρῆς στη δέσποινά της
 ν' αναγγεῖλει ὅτι ὁ προσφιλῆς της σύζυγος βρισκόταν στο παλάτι·
 τὰ γόνατά της εἶχαν πάρει δύναμη, τὰ πόδια της πετούσαν.
 Στάθηκε πάνω ἀπ' τὸ κεφάλι της καὶ λόγια εἶπε πρὸς αὐτήν·
 «Σῆκω Πηνελόπη, ἀγαπητὸ παιδί μου, νὰ δεις
 με τὰ δικὰ σου μάτια αὐτὰ που χρόνια λαχταράς.
 Ἦρθεν ὁ Οδυσσεάς, στο σπίτι ἔχει φτάσει, ἔστω κι ἀν ἀργήσε.
 Σκότωσε τοὺς ἀγέρωχους μνηστήρες, που τὸ δικό του οἶκο
 ρήμαζαν συνεχῶς, τὰ υπάρχοντά του ἔτρωγαν, στο γιο του ἀσκούσαν βία.»

Καὶ πρὸς αὐτήν πάλι εἶπεν ἡ συνετὴ πάνω ἀπ' ὅλες Πηνελόπη
 «Μητερούλα μου, οἱ θεοὶ σε τρέλαναν, αὐτοὶ που ἔχουν τὴ δύναμη
 κάποιον ἀνόητο νὰ τον κάνουν, ὅσο κι ἀν εἶναι συνετός,
 καὶ που τον ἀπερίσκεπτο συχνὰ σε σωφροσύνη οδηγούν·
 αὐτοὶ κι ἐσένα ἔβλαψαν· πρὶν εἶχες τὸ μυαλό σωστό.
 Γιατί με κοροϊδεύεις τὴν ὥρα που ἀπειρες πίκρες μέσα μου ἔχω,
 αὐτὰ τὰ ἀπίστευτα ιστορώντας μου, κι ἀπὸ τὸν ὕπνο με σηκώνεις
 τὸ γλυκό, που σφιχτὰ στὴν ἀγκαλιά του με κρατούσε τὰ βλέφαρά μου ἔχοντας
 καλύψει; ποτέ μου δὲν κοιμήθηκα παρόμοιον ὕπνο, ἀφότου ὁ Οδυσσεάς
 πήγε ἀπὸ κοντὰ νὰ δει τὸ ξεχασμένο, ἀδοξο κακοῖλιον.

Ἀλλὰ εμπρὸς τώρα νὰ κατεβείς, πίσω στὴν αἴθουσα νὰ πας.
 Γιατί ἀν κάποια ἄλλη ἀπὸ τὶς γυναῖκες, ὅσες μου βρίσκονται,
 αὐτὰ ερχόταν νὰ μου αναγγεῖλει καὶ νὰ σηκώσει ἀπὸ τὸν ὕπνο,
 γι' αὐτὸ καὶ μόνο ἐγὼ αὐτὴν πίσω στὴν αἴθουσα ἀμέσως κακὴν κακῶς
 θὰ ἔστελλα νὰ πάει· σ' αὐτὸ τουλάχιστον ἐσένα τὰ γηρατεῖα θὰ σώσουν.»

Καὶ πρὸς αὐτήν πάλι εἶπε ἡ ἀγαπητὴ τροφὸς Εὐρύκλεια·
 «Καθόλου δὲν σε κοροϊδεύω, ἀγαπητὸ μου τέκνο, ἀλλὰ ἀλήθεια
 ἦρθεν ὁ Οδυσσεάς, στο σπίτι ἔχει φτάσει, ὅπως σου λέω,
 εἶναι αὐτὸς ὁ ξένος, που μες στ' ἀνάκτορα ὅλοι ἀτίμαζαν.
 Ἀπὸ πρὶν πάντως τὸ ἤξερε ὁ Τηλέμαχος ὅτι αὐτὸς βρισκόταν στο παλάτι,

ἀλλὰ σαοφροσύνησι νοήματα πατρὸς ἔκευθεν, 30
 ὄφρ' ἀνδρῶν τίσαιτο βίην ὑπερηγορέοντων.”
 Ὡς ἔφαθ', ἡ δ' ἐχάρη καὶ ἀπὸ λέκτροιο θοροῦσα
 γρηῖ περιπλέχθη, βλεφάρων δ' ἀπὸ δάκρυον ἦκε,
 καὶ μιν φωνήσασ' ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
 “εἰ δ' ἄγε δὴ μοι, μαῖα φίλη, νημερτὲς ἐνίσπες, 35
 εἰ ἐτεὸν δὴ οἶκον ἰκάνεται, ὡς ἀγορεύεις,
 ὅπως δὴ μνηστῆρσιν ἀναιδέσι χεῖρας ἐφῆκε
 μοῦνος ἐών, οἱ δ' αἰὲν ἀολλέες ἔνδον ἔμιμνον.”
 Τὴν δ' αὖτε προσέειπε φίλη τροφὸς Εὐρύκλεια·
 “οὐκ ἴδον, οὐ πυθόμην, ἀλλὰ στόνον οἶον ἄκουσα 40
 κτεινομένων· ἡμεῖς δὲ μυχῶ θαλάμων εὐπήκτων
 ἡμεθ' ἀτυζόμεναι, σανίδες δ' ἔχον εὖ ἀραρυῖαι,
 πρὶν γ' ὅτε δὴ με σὸς υἱὸς ἀπὸ μεγάροιο κάλεσσε
 Τηλέμαχος· τὸν γάρ ῥα πατῆρ προσέηκε καλέσσαι.
 εὖρον ἔπειτ' Ὀδυσῆα μετὰ κταμένοισι νέκυσσιν 45
 ἐσταόθ'· οἱ δέ μιν ἀμφὶ κραταίπεδον οὐδας ἔχοντες
 κείατ' ἐπ' ἀλλήλοισιν· ἰδοῦσά κε θυμὸν ἰάνθης
 αἵματι καὶ λύθρῳ πεπαλαγμένον ὧς τε λέοντα.
 νῦν δ' οἱ μὲν δὴ πάντες ἐπ' ἀυλείησι θύρῃσιν
 ἀθρόοι, αὐτὰρ ὁ δῶμα θεειοῦται περικαλλές, 50
 πῦρ μέγα κηάμενος· σὲ δέ με προσέηκε καλέσσαι.
 ἀλλ' ἔπευ, ὄφρα σφῶϊν εὐφροσύνης ἐπιβῆτον
 ἀμφοτέρω φίλον ἦτορ, ἐπεὶ κακὰ πολλὰ πέποσθε.
 νῦν δ' ἤδη τόδε μακρὸν ἐέλδωρ ἐκτετέλεσται·
 ἦλθε μὲν αὐτὸς ζωὸς ἐφέστιος, εὔρε δὲ καὶ σὲ 55
 καὶ παῖδ' ἐν μεγάροισι· κακῶς δ' οἱ πέρ μιν ἔρεζον
 μνηστῆρες, τοὺς πάντας ἐτίσατο ᾧ ἐνὶ οἴκῳ.”
 Τὴν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Πηνελόπεια·
 “μαῖα φίλη, μή πω μέγ' ἐπεύχεο καγχαλώωσα.
 οἴσθα γὰρ ὧς κ' ἀσπαστὸς ἐνὶ μεγάροισι φανείη 60
 πᾶσι, μάλιστα δ' ἐμοί τε καὶ υἱεῖ, τὸν τεκόμεσθα·
 ἀλλ' οὐκ ἔσθ' ὅδε μῦθος ἐτήτυμος, ὡς ἀγορεύεις,
 ἀλλὰ τις ἀθανάτων κτεῖνε μνηστῆρας ἀγαυούς.

ἀλλὰ ἀπὸ σωφροσύνη ἐκρυβε τα σχέδια τοῦ πατέρα τοῦ, 30
 ωσότου τῆ βία τῶν ἀνδρῶν ἐκείνος τιμωρήσει τῶν λῖαν ἀλαζόνων.»
 Ἔτσι εἶπε, κι αὐτὴ σκίρτησεν ἀπὸ χαρὰ, ἀπ' το κρεβάτι ὀρθια πετάχθηκε,
 ἀγκάλιασε τὴ γραία, δάκρυα ἀπὸ τὰ βλέφαρα ἔχυσε,
 καὶ πρὸς αὐτὴν μιλώντας ἔλεγε λόγια ποῦ πετοῦν στον ἀνεμὸ·
 «Ἐμπρὸς λοιπόν, ἀγαπητῆ μου μητερούλα, πες μου εἰλικρινά, 35
 ἀν ὄντως, ὅπως λες, στο σπίτι το δικό του ἔχει φτάσει,
 πὼς ἤδη ἔβαλε χέρι στους ἀναίσχυντους μνηστήρες,
 μόνος τοῦ ὄντας, ἐνῶ ἐκεῖνοι ἀθρόοι ὅλοι συνεχῶς ἔμεναν στο παλάτι.»
 Καὶ πρὸς αὐτὴν πάλι εἶπε ἡ ἀγαπητῆ τροφὸς Εὐρύκλεια·
 «Δεν ἔμαθα, δεν εἶδα, ἀλλὰ τὰ βογγητὰ μονάχα ἀκουσα 40
 καθὼς σκοτώνονταν· ἐμεῖς στο βάθος τῶν καλόκτιστων θαλάμων
 καθόμασταν τρομαγμένες, κι οἱ πόρτες μᾶς κρατούσαν καλὰ ἀσφαλισμένες,
 ωσότου κάποια στιγμὴ ὁ γιος σου ἀπὸ τὴν αἴθουσα με κάλεσε
 ὁ Τηλέμαχος· τὸν ὁποῖο ὁ πατέρας τοῦ ἔστειλε νὰ με καλέσει.
 Βρήκα ἔπειτα τὸν Ὀδυσσεά ἀνάμεσα στους σκοτωμένους ὀρθίους 45
 νὰ στέκεται· κι αὐτοὶ γύρω τοῦ το πατημένο ἔδαφος καλύπτοντας
 ὁ ἓνας πάνω στον ἄλλο κείτονταν· μέσα ἡ καρδιά σου χαρὰ θα ἐνοιωθε,
 εἴαν τὸν ἐβλεπες στο αἶμα καὶ στο λύθρο βουτηγμένο ὅπως λιοντάρι.
 Ὅλοι λοιπόν αὐτοὶ τώρα μπροστά στις ἐξῶ πόρτες βρίσκονται
 στοιβαγμένοι, κι ἐκεῖνος πάλι το περικαλλές ἀνάκτορο με θειάφι ἐξαγνίζει, 50
 φωτιά μεγάλη ἔχοντας ἀνάψει· καὶ σένα νὰ καλέσω μ' ἔστειλε.
 Ἀλλὰ ἀκολούθα με, χαρὰ κι οἱ δυὸ σας μες στὴν καρδιά
 νὰ ἀπολαύσετε, μια κι ἔχετε περάσει τόσα πολλὰ.
 Ἦδη τὴν ὥρα αὐτὴ ὁ πολυχρόνιος πόθος σας ἔχει συντελεστεί·
 ἦρθε λοιπόν αὐτὸς στὴν ἐστία τοῦ ζωντανός, κι ἐσένα βρήκε 55
 καὶ το γιο τοῦ μέσα στ' ἀνάκτορα· στον ὁποῖο αἰσχρὰ οἱ μνηστήρες
 ἔκαναν, κι αὐτοὺς ὅλους τιμώρησε μέσα στον οἶκο τοῦ.»
 Καὶ πρὸς αὐτὴν πάλι εἶπε ἡ συνετὴ πάνω ἀπ' ὅλες Πηνελόπη
 «Ἀγαπητῆ μανούλα, καθόλου μὴν πανηγυρίζεις περὶ χαρῆς.
 Ξέρεις πὼς χαρὰ μεγάλη θα ἔδινε, στ' ἀνάκτορα ἐμφανιζόμενος, 60
 σε ὅλους, μάλιστα σ' ἐμένα καὶ στο γυιό ποῦ φέραμε στον κόσμῳ·
 δεν εἶναι αὐτὸς ὁ λόγος σου καθόλου ἀληθινός, ὅπως υποστηρίζεις,
 ἀλλὰ κάποιος ἀπὸ τοὺς ἀθάνατους σκότωσε τοὺς περίτρανους μνηστήρες.